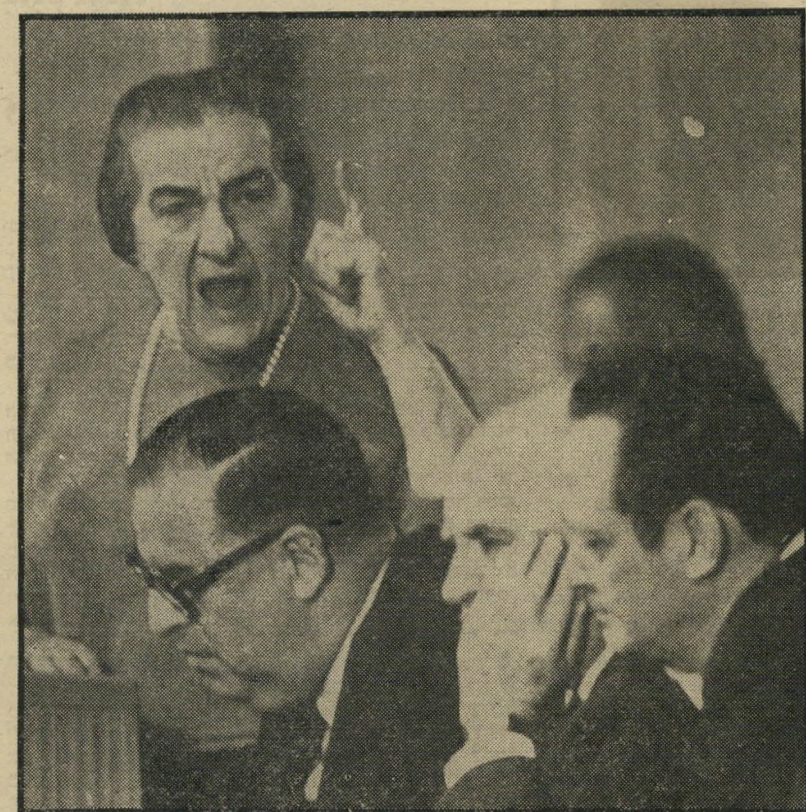

מים מעטים לפני שהגיעה אל כס ראשה ממשה.
נערך סקר דעת-קהל על המועמדים לרשת את לוי אשכול. הוזכרו מועמדים רבים.
פחות מאחוז אחד מן הנשאלים בחרו בגור
דה מאיר.
גולדה היתה או אחד האישים הפחות-פופולאריים בישראל. היא עוררה התנגדות, הסתייגות, ואפילו שינאה. זכרו אותה כמוכירת-המפלגה הקנאית, שהתנגדה לצירופו של משה דיין לממשלה בימי החרדה ערב מלחמת ששת-הימים, בטענה ש"אנחנו לא צריכים שותפים לניצחון". המעריצות של דיין, "גשר" ו"העיתון העליון", הפגינו או תחת חלון משרדה בזעם, נוספו סיסמות משמיות.
בחלל עוד ניסרה הגדרתו הארסית של דויד בן גוריון: "גולדה יודעת לעשות רק דבר אחד — לשנוא!" בבוא היום, נבחרה גולדה מאיר על-ידי עסקני מפלגת תה לראשה-הממשלה, בגלל סיבה אחת ויחידה: הם לא יכלו להסכים ביניהם על שום מועמד אחר. המחנות של משה דיין, יגאל אלון ופינחס ספיר ניטרלו זה את זה. גולדה, שהיתה אז בת 69 וחולה כרונית, נראתה כמו-מדת-פשרה מתאימה לשנה-שנתיים, עד שיוכרע המאבק בין יורשיה-העצר האמיתיים.
כמה שכוונות אחרי כניסתה לתפקידה,
נערך שוב סקר שד דעת-קהל. 22% מן הנש-
אלים תמכו בגולדה מאיר. כמעט בין ידעה
הפכה לגיבורת העם.
אז נמשך מסע-הניצחון האישי של גולדה. עסקנית המפלגה השנואה הפכה לחביבת ישראל, לדמות בינלאר-

מנגנון, החבים לה חוב אישי, כמו פינחס ספיר. לא היתה לה דוכסות אישית, כמו הקיבוץ המאוחד של יגאל אלון. לא היה לה חבר-נאמנים מוכה-כאריזמה, כמו משה דיין.
כוחה התבסס כל כולו על אישיותה.
האידישע זאמע של כולם
ההמקורה של תופעה מוזרה זו? **ההסבר הפשטני, והנכון בשלעצמו, הוא שהציבור הישראלי הפך לקהל של צופי-טלוויזיה, ציבור של צרכנים פוליטיים, המופעל באמצעות סיפורות כמו "העם החליט — קפה ערית", או "מקור אל קיר — גולדה מאיר".**
ציבור זה מתייחס אל כל בעל-תפקיד — שר, ראש-עיר או תופס-כלבים — כאל המועמד הטבעי והיחיד לתפקיד המסויים שהוא ממלא. הוא רוצה בגולדה במקומה של גולדה, בדין במקומו של דיין (ולא במקום אחר), במאיר וילנר במקומו של מאיר וילנר. בסקר מעניין, בסוף תשל"ב, הגיע יחס זה גם לשליטים זרים. הרוב העצום של הנשאלים בישראל הביעו את דעתם שהנשיא ניקסון צריך להישאר נשיא ארצות-הברית.
אינו נשאל, היה רוב זה מכיוע דיעה דומה
על הנסיך של ליכטנשטיין ועל המיקאדו של
יפאן.
אולם הסבר פשוט זה אינו מסביר את התופעה ששמה

מפיה מעורר הד מידי במידיו לבבות יהודיים.
שום כושר ריטורי אינו משיג מטרה זו. גולדה היא ההיפך מנאומת. היא דוברת עברית משובשת, אנגלית וולגארית, רוסית פגומה, כל זה במיבטא קלוקל, רק באידיש היא שולטת ממש.
דבריה נעדרים כל תוכן אינטלקטואלי שהוא, כל זכר למחשבה עצמאית. נראה כי בחמישים השנים האחרונות לא קראה ספר, ההשכלה שלה — בית-ספר תיכון בעיר שדה אמריקאית, בתוספת סמינר למורים — היא מינימר לית.
פסוק שייוחס בתשל"ב למשה דיין אמר: "יש לגולדה אוצר מילים המוגבל ל-200 מילה, שעליהן היא חוזרת שוב ושוב, בגלל האמונה המשווה שהן מתקבלות יפה על-ידי הציבור."
אם אמנם אמר דיין פסוק זה, הרי הוא — כמו רבים אחרים — אינו מבין את כוחה הסמוי של התופעה הקרויה גולדה מאיר.
אין היא זקוקה לאוצר-מילים מבריק, לפעלולים ריטוריים, למיטען אינטלקטואלי, לכושר מחשבתי. להיפך, כל אלה רק היו מפריעים לה.
מה שיש לה הוא הקשר הבכתי-אמצעי עם הרגשות העמוקים ביותר בתת-ההכרה היהודית, דת, בתת-הכרתו של כל יהודי ויהודי. היא מנגנת על המיתרים האלה כאוות-נפשה — לא כמו וירטואוז שלמד שנים ארוכות בקונסרטי כמיריון, אלא כזמרי-עם פרימיטיבי שלא למד

מלכת המליטבה

גולדה במילוקי: כל הגויים הם קוזאקים

גולדה מאיר, יש סיבות הרבה יותר עמוקות לכך שהעם אימץ אותה אל ליבו במהירות ובלהט, ברגע שהיא דיברה אליו מעל כס-המלוכה.
גולדה מאיר היא האידישע זאמע, האמא של כל אחד, השליטה בבית היהודי, שבו שרר תמיד מעין מאטריארכאט כותיר-רשמי. כרגע שהעם הרגיש שהתייצבה כראשו אם שתל-טנית, האומרת לו מה טוב בשבילו והמחניקה כאיכו כל נסיון של עצמאות מצידי, האמא של פורטנוי, הוא הרגיש את עצמו "כמו בבית" במהדרה היהודית המיוחדת של תפסוף ארץ פוס קודקטיבי.
אולם גם זה אינו ההסבר העיקרי.
יש לגולדה מאיר כישרון עיזאי נגנף על מיתרים החבוים בליבו של כל יהודי. פסוק
תווים מעידים, אך המסוגל להרטיט את לב שומעיו.
זמרת-עם גאונית
רים, המקשיבים לדברי גולדה מאיר בכנסת או בוויכוח פומבי, אינם מסוגלים להבין את מהותו של כישרון מיוחד זה. הם שומעים את תשובתה המגומגמת של גולדה על טענה מוחצת שהוטחה בפניה, ואומרים: "אבל היא לא אמרה כלום! היא בכלל לא ענתה לטענה! היא רק זרקה כמה דברים באנאליים!"
הם לא תפסו שכדברים באנאליים אלה, בשפה משובשת, קברה גולדה מאיר את יריבה בעיני כל יהודי.
כך, למשל, הקשיבה גולדה בסבלנות ליריב שטען

מית מוכרת. אחרי שעברה על פני היורשים הצעירים, בעלי הכאריזמה והחן הצברי, היא גימדה אותם כליל. לפני 200 שנה השתלטה נסיכה גרמנית קטנה ובלתי-אהודה על רוסיה, גימדה את כל סביבתה, הפכה את הנסיכים והארכידוכסים רבייה-עוצמה לנערי-חצר, עשתה בממלכה כבתוך שלה. בישראל הקטנה חזרה הנערה מקיב על מיבצע זה של יקטינה הגדולה.
בסוף תשל"ב שלטה גולדה בישראל שילי טון ללא-מצרים. איש לא העז להתנגד לה, להמרות את פיה, לשנות את דעתה. כל דבר שנוי במחלוקת בצמרת, גרז או קטן, חלל במי נוי שריה-מישפטים וכלה בקביעת התעריפים של "אגרי", הובא אליה להכרעה אישית.
המיטבה של גולדה הפך חצירה-מלוכה.
שילטון אוטוקראטי זה לא היה מבוסס על שום עמדת-כוח עצמאית. גולדה לא התבססה על צבא של עסקני-